

2/554 12375/35863

ADALET ve KALKINMA PARTİSİ TBMM G. D. Başkanlığı
Tarih: 17.6.2005
Sayı: 397

T.B.M.M. Kanunlar ve Kararlar Müdürlüğü
20 Haziran 2005
Numara: 12375

T. B. M. M. GENEL EVRAK ve ARSİV MÜDÜRLÜĞÜ
20 Haziran 2005
No: 35863

**SANAT VE KÜLTÜR ADAMLARININ
SOSYAL GÜVENLİKLERİNİN SAĞLANMASI
HAKKINDA KANUN TASARISI**

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Sanat ve Kültür adamlarının sosyal güvenliklerinin sağlanması amacıyla, 02.09.1971 tarihli ve 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu ile 17.04.1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununu'na geçici madde eklenmesiyle ilgili kanun teklifimizi gerekçesiyle birlikte arz ediyoruz.

Saygılarımızla. 06.11.2003

①
Resul Tosun
Tokat milletvekili

NEHMET DÜLGER
ANTALYA İV.

Neuhmet Dülger

Ahmet Başgöktaşlar
Kenya milletvekili

Konya milletvekili
Ahmet Türk

Recep GANİT

Adnan M. H.

Y. Selahattin Beyraker

Korsun

1/11/03

Ahmet Koca

AFYON İV.

T.

Ahmet KAMBUR

Tekirdağ İV.

1/11/03

FAHRETTİN ÇAKIR

DEİRCİ İV.

Selvi Sak

Abdulmeit ALP

M. Burso

Abdullah Veli Seyda

Sinnak İV.

ŞÜKRİ ÖNER

Yalova İV.

1/11/03

Ahmet KAMBUR

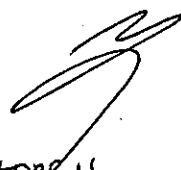
Tekirdağ İV.

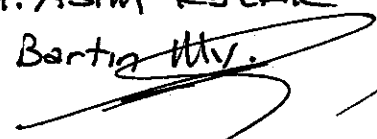
T. Ziyaeddin Akbulut

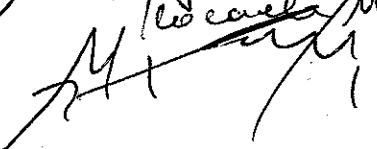
Tekirdağ İV.

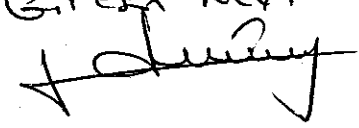
Yahya Bas
İst. M.V.

Fikret Badarlı
Antalya M.V.

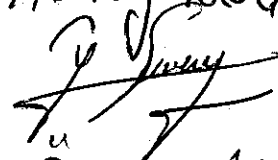

Fahri Kesler

U. Asım KULAK
Bartın M.V.

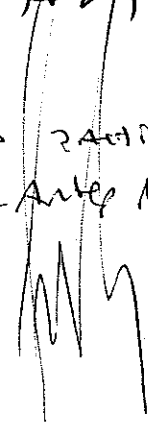
Muammer BASTOĞLU
Kocaeli M.V.

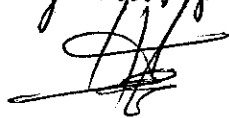
Hasan Aydın
Green M.V.

Mehmet SOYDAN
Hatay M.V.

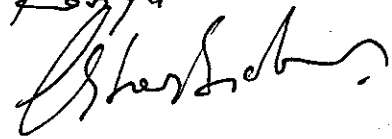

İsmail Saylan
Hatay M.V.

Soner Aksoy
Kütahya M.V.

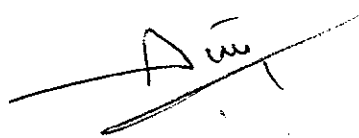

Fatma ZAHİR
G. Antep M

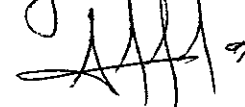
Ömer Abusuphan
gaziantep M.V.

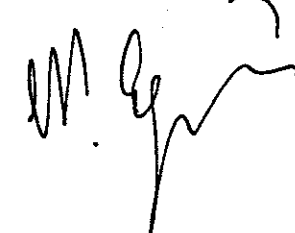
Kemal Özkuc
Konya M.V.

Orhan Erdem
Konya M.V.

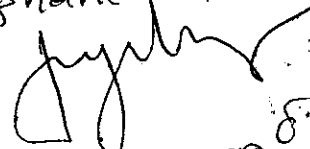
Hasan KOCALP
Makmut KOCALP
Antep M.V.

Dr. Bülent Ak
Antep M.V.

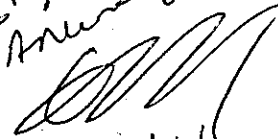
Ahmet Koc
Antep M.V.

Nihat ERGİN
Kocaeli M.V.

Fetani BATTAL
Diyarbakir M.V.

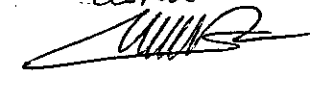

Temel Yılmaz
Gümüşhane M.V.

Mehmet GÜRER
Bolu M.V.

Erdoğan ÇELİK
Antep M.V.

Ali Rıza Darda
Antep M.V.

Hasan ANEL
Konya M.V.

Mustafa CUMUR
Antep M.V.

Fatih Arıkan

K. Moras M.V.

M. Ali Bulent

K. Moras M.V.

Süleyman Ayala

TOKAT M.V.

Genel Ayşe
OKB

İlyas Arslan

Yozgat M.V.

A. Osman BASKUR
Malatya M.V.

Mücahit Dalgıçlı
Erzurum M.V.

Şemsettin MURAT
Elazığ M.V.

Mustafa Akbulut
Mustafa Akbulut
Malatya M.V.

Hüseyin Albayraklı
Arşin M.V.
Arşin M.V.

Fahrettin Poyraz
Bilecik M.V.

Hanan Ali Gelik
Sakarya M.V.

Vahit Erden
Erciyes

Nurettin Aktaş

Gaziantep M.V.

Ali Bulut

Osman KILIÇ
Sivas M.V.

Sinan ÖZKAN
Kastamonu M.V.

Elina Sivrioğlu
Kastamonu M.V.

İbrahim Sakmak
Tokat M.V.

MADDELERİN GEREKÇELERİ

Madde 1- Bilindiği gibi, bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılan sanatçılarımız, sosyal güvenliklerinin sağlanması amacıyla 1978 yılında Sosyal Sigortalar Kanununun kapsamına alınmışlar ve daha sonra çıkarılan hizmet borçlanma yasaları ile de sigortasız geçen hizmetlerinin borçlandırılmasına olanak sağlanmıştır.

Ancak bir işverene bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına çalışan sanatçılarımız bu olanaklardan yararlanamadığından, bağımsız çalışan sanatçılar aleyhine bir eşitsizlik oluşmuştur.

Toplumumuzun sosyal ve kültürel gelişimine çok önemli katkıları bulunan sanatçılarımızın, yaşamlarını sanatçı kimliğine ve insan onuruna yakışır şekilde sürdürmelerine olanak sağlanmasının Anayasamızın 64'üncü maddesinin gereği ve toplumumuzun da vefa borcu olduğu göz önünde tutularak, sanatçılar arasında ortaya çıkan bu eşitsizliğin giderilmesi ve bir işverene bağlı olmaksızın sanatını icra edenlere de, sosyal güvenlikleri bakımından geçmiş hizmetlerinin değerlendirilmesi imkanının verilmesi gerekmektedir.

1479 sayılı Bağ-Kur Kanununa eklenen bu geçici madde ile, söz konusu eşitsizliğin giderilmesi ve bağımsız çalışan sanatçıların da sosyal güvenliklerinin sağlanması amaçlanmıştır.

Madde 2- Bilindiği gibi, sanatçılarımız sosyal güvenliklerinin sağlanması amacıyla 1978 yılında kanun kapsamına alınmışlar ve daha sonra çıkarılan hizmet borçlanma yasaları ile de sigortasız geçen hizmetlerinin borçlandırılmasına olanak sağlanmıştır.

Ancak söz konusu sanatçılarımızın pek çoğu, yasa kapsamında olmalarına rağmen çalışma koşullarından kaynaklanan nedenlerle fiilen sosyal güvenlik kapsamı dışında kalmaktadırlar. Süreli yasalar olması nedeni ile, pek çoğu daha önce çıkarılan hizmet borçlanma yasalarından da yararlanamamışlardır.

Toplumumuzun sosyal ve kültürel gelişimine çok önemli katkıları bulunan sanatçılarımızın yaşamlarını sanatçı kimliğine ve insan onuruna yakışır şekilde sürdürmelerine olanak sağlanması, Anayasamızın 64'üncü maddesinin gereği olduğu gibi, toplumumuzun da vefa borcudur.

Madde ile yasa kapsamında olmalarına rağmen çalışma koşullarından kaynaklanan zorunluluklarla çoğu zaman sigortasız çalıştırılan sanatçılarımızın sosyal güvenlik haklarından yoksun kalmamaları için, sigortasız geçen çalışmalarının primlerini ödemeleri koşulu ile borçlandırılarak değerlendirilmesine olanak sağlanmaktadır.

Madde 3- Yürütme maddesidir.

Madde 4- Yürürlük maddesidir.

KÜLTÜR VE SANAT ADAMLARININ SOSYAL GÜVENLİKLERİNİN SAĞLANMASI HAKKINDA KANUN TASARISI

Madde 1 – 02.09.1971 tarihli ve 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Geçici Madde 13- Uğraşı alanları 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun Ek 10’uncu maddesinde belirtilmiş bulunan sanatçılardan, sanatsal faaliyetlerini bir işyerine bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına yürütenler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde Bağ-Kur’a baş vurmak suretiyle 18 yaşını doldurdıkları tarihten sonra sosyal güvenlik kuruluşlarına prim ödemeksizin geçen meslekleri ile ilgili hizmetlerinin tümünü veya bir bölümünü borçlanabilirler. Ölenlerin hak sahipleri de aynı koşullarla borçlanma hakkından yararlanabilirler.

Borçlanma başvuruları, örneği Kurumca hazırlanacak ve ilgili meslek ve kamu kuruluşları tarafından düzenlenip Kültür ve Turizm Bakanlığınca onaylanan belgelerle yapılır.

Borçlanılacak hizmetlere ilişkin primler, bu Kanunun 49 ve 50’inci maddelerine göre ve ödeme tarihinde geçerli olan 1. gelir basamağı üzerinden hesaplanır ve bir defa da Kuruma ödenir. Borçlanan sigortalının borç tutarını ödmeden ölümü halinde borç tutarının tümü veya ölüm aylığı bağlanmasına yeterli bölümü aynı koşullarla hak sahipleri tarafından ödenebilir.

Borçlandırılan hizmetler, ilgililerin sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi olarak geçmiş ve daha önce borçlandırılmış hizmetleri ile birleştirilir.

Önceki hizmet borçlanma kanunlarına göre borçlandırılmış hizmetler ile bu Kanuna göre borçlandırılacak hizmetler toplamı 20 yılı geçemez.

Sigortalılığın başlangıç tarihinden önceki hizmetlerin borçlandırılması halinde, sigortalılığın başlangıç tarihi borçlandırılan gün sayısı kadar geriye götürülür.

Borçlanmaya esas alınan hizmet belgelerinde bilgilerin doğruluğu konusunda Kurumca yapılacak incelemeler sonunda gerçeğe aykırı olarak düzenlediği tespit edilen belgeler geçerli sayılmaz ve bu belgelere dayanarak yapılan işlemler iptal edilir.

Gerçeğe aykırı belge düzenleyenler ve ilgili sigortalılar, Kurumun bu yüzden uğrayacağı zararları müştereken ve müteselsilen %50 fazlası ve yasal faizi ile birlikte ödemekle yükümlüdürler. Bunlar hakkında ayrıca genel hükümlere göre ceza kovuşturması da yapılır.”

Madde 2 – 17.04.1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Geçici Madde 84- Kanunun Ek 10’uncu maddesi ile kapsama alınanlar, bu Kanunun yürürlüğe girdiğı tarihten itibaren bir yıl içinde Sosyal Sigortalar Kurumuna baş vurmak suretiyle 18 yaşını doldurdukları tarihten sonra sosyal güvenlik kuruluşlarına prim ödenmeksizin geçen meslekleri ile ilgili hizmetlerinin tümünü veya bir bölümünü borçlanabilirler. Ölenlerin hak sahipleri de aynı koşullarla borçlanma hakkından yararlanabilirler.

Borçlanma başvuruları, örneğı Kurumca hazırlanan ve ilgili işveren birlik, sendika, dernek, vakıf veya kamu kuruluşları tarafından düzenlenip Kültür ve Turizm Bakanlığınca onaylanan belgelerle yapılır.

Borçlanılacak hizmetlere ilişkin malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortası primleri, borcun ödeneceğı tarihteki bu Kanunun 78’inci maddesine göre belirlenen asgari prime esas günlük kazanç üzerinden hesaplanır ve bir defada Kuruma ödenir. Borçlanan sigortalının borç tutarını ödemediği halde borç tutarının tümü veya ölüm aylığı bağlanmasına yeterli bölümü aynı koşullarla hak sahipleri tarafından ödenebilir.

Borçlandırılan hizmetler, ilgililerin sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi olarak geçmiş ve daha önce borçlandırılmış hizmetleri ile birleştirilir.

Önceki hizmet borçlanma kanunlarına göre borçlandırılmış hizmetler ile bu Kanuna göre, borçlandırılacak hizmetler toplamı 20 yılı geçemez.

Sigortalılığın başlangıç tarihinden önceki hizmetlerin borçlandırılması halinde sigortalılığın başlangıç tarihi borçlandırılan gün sayısı kadar geriye götürülür.

Borçlanmaya esas alınan hizmet belgelerindeki bilgilerin doğruluğı konusunda Kurumca yapılacak incelemeler sonunda gerçeğe aykırı olarak düzenlediğı tespit edilen belgeler geçerli sayılmaz ve bu belgelere dayanarak yapılan işlemler iptal edilir.

Gerçeğe aykırı belge düzenleyenler ve ilgili sigortalılar, Kurumun bu yüzden uğrayacağı zararları müştereken ve müteselsilen % 50 fazlası ve yasal faizi ile birlikte ödemekle yükümlüdürler. Bunlar hakkında ayrıca genel hükümlere göre ceza kovuşturması da yapılır.

Madde 3 – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Madde 4- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

**KÜLTÜR VE SANAT ADAMLARININ
SOSYAL GÜVENLİKLERİNİN SAĞLANMASI
HAKKINDA KANUN TASARISI
GENEL GEREKÇE**

Güzel yurdumuz Türkiye Avrupa Birliği'ne üyelik yolunda kesin adaylık sürecine girmiş bulunmaktadır. Üyelik için AB'nin verdiği bir yığın da ev ödevi bulunmaktadır.

Bu bağlamda ülkemizin sosyal güvenlik açısından ağır sorunlarının varlığı da tartışılmaz bir gerçek olarak karşımızda durmaktadır.

Sosyal güvenlik konusunda ki eksikliklerimizin hem yönetimin hem de fertlerin ihmalinden kaynaklandığı da inkar edilemez ayrı bir gerçektir.

Yönetim bu konuda gerekli ihtimamı göstermemiş, fertler de karnımız doysun da yarına Allah kerim mantığıyla sosyal güvenceden mahrum uzun yıllar geçirmişler, elden ayaktan düşünce, yüklü sağlık ve tedavi giderleri karşısında arayışa girmişlerdir.

Bugün, işte bu noktada ülkemizde kültürel alanda katkısı bulunan çok sayıda kültür ve sanat adamının mağduriyetine şahit olmaktadır.

Hepimizin hafızalarına yer etmiş nice sinema sanatçısının bugün kimsesiz aç biilaç yaşadığına şahit olmaktadır.

Eserlerini okuduğumuz şiirlerini ezberlediğimiz kimi fikir adamlarının aynı şekilde bakıma muhtaç olduğunu görmekteyiz.

Sesleri kulağımızda inleyen kimi ses sanatçılarının ömürlerinin son deminde kendilerine uzanacak bir ele muntazır olduklarını görmekteyiz.

Hattat, ressam, müzehhib, nakkaş, yazar şair ve benzeri kültür ve sanat adamlarının geçmişteki ihmalleri ya da imkansızlıkları sebebiyle sosyal bir güvencenin şemsiyesi altına girememelerinden kaynaklanan sıkıntılı bir yaşlılık sürecine girdiklerine şahit olmaktadır.

Ülkenin kültür ve sanatına emeği geçen ve sosyal güvenceden yoksun bu değerli insanlarımıza bir defaya mahsus olmak üzere borçlanma ile emeklilik imkanının tanınmasını kültür ve sanata karşı bir kadirşinalık olarak değerlendirmekteyiz.

SSK'ya ya da Bağkur'a daha önce prim yatırmış olanların eksik günlerini, yatırmamış olanların da tamamını borçlanarak emekli edilmelerini düşünüyoruz.

Bu amaçla 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'na iki geçici maddenin eklenmesini teklif ediyoruz.

Bilindiği gibi, bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılan sanatçılarımız, sosyal güvenliklerinin sağlanması amacıyla 1978 yılında Sosyal Sigortalar Kanununun kapsamına alınmışlar ve daha sonra çıkarılan hizmet borçlanma yasaları ile de sigortasız geçen hizmetlerinin borçlandırılmasına olanak sağlanmıştır.

Bir işverene bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına çalışan sanatçılarımız bu olanaklardan yararlanamadığından, bağımsız çalışan sanatçılar aleyhine bir eşitsizlik oluşmuştur.

Toplumumuzun sosyal ve kültürel gelişimine çok önemli katkıları bulunan sanatçılarımızın, yaşamlarını sanatçı kimliğine ve insan onuruna yakışır şekilde sürdürmelerine imkan sağlanmasının Anayasamızın 64'üncü maddesinin gereği ve toplumumuzun da vefa borcu olduğu göz önünde tutularak, sanatçılar arasında ortaya çıkan bu eşitsizliğin giderilmesi ve bir işverene bağlı olmaksızın sanatını icra edenlere de, sosyal güvenlikleri bakımından geçmiş hizmetlerinin değerlendirilmesi imkanının verilmesi gerekmektedir.